

Valsts izglītības
satura centrs

Bērns ar speciālām vajadzībām iekļaujošā izglītības iestādē Atbalsta komandas darbība

Anita Falka, VISC Speciālās izglītības nodaļas vadītāja

02.06.2022., Rīga

Valsts izglītības
satura centrs

Iekļaujoša izglītība

Iekļaujoša izglītība ir process, kurā tiek **nodrošinātas atbilstošas visu izglītojamo daudzveidīgās vajadzības**, palielinot ikviena izglītojamā līdzdalības iespējas mācību procesā, kultūrā un dažādās kopienās un samazinot izslēgšanas iespējas no izglītības ieguves procesa.

Valsts izglītības
satura centrs

Iekļaujoša izglītība attiecas uz:

1. Visiem skolēniem
2. Dažādību
3. Realitāti
4. Sagatavošanos
5. Pārlicību

Izmantoti Eiropas speciālās un iekļaujošās izglītības aģentūras materiāli

Valsts izglītības
satura centrs

Kas jāņem vērā, veidojot iekļaujošu vidi izglītības iestādē

- Iekļaujamo izglītojamo skaits
- Traucējumu veidi un smaguma pakāpe
- Speciālistu / personāla pieejamība un zināšanas
- Sadarbības iespējas ar vecākiem
- Pašvaldības (dibinātāja) atbalsts

Valsts izglītības
satura centrs

Pamatvērtības skolotājiem iekļaujošā izglītībā

- Jāspēj novērtēt izglītojamo daudzveidība;
- Jāsniedz atbalsts visiem izglītojamiem;
- **Jāspēj strādāt komandā;**
- Nepārtraukti profesionāli jāpilnveidojas.

Pieejams latviešu valodā –

https://www.european-agency.org/sites/default/files/profile_of_inclusive_teachers_lv.pdf

(Eiropas speciālās izglītības attīstības aģentūra, 2012, **iekļaujošu skolotāju profils**, Odense, Dānija)

Valsts izglītības
satura centrs

Vispārējās izglītības likums

53.pants. Izglītojamo ar speciālām vajadzībām uzņemšana vispārējās izglītības programmās

(1) **Izglītojamos ar speciālām vajadzībām var uzņemt vispārējās izglītības programmās.** Prasības, kādas izvirzāmas vispārējās izglītības iestādēm, lai to īstenotajās vispārējās izglītības programmās uzņemtu izglītojamos ar speciālām vajadzībām, nosaka Ministru kabinets.

(2) Atbilstošu **atbalsta pasākumu** pieejamību izglītojamajiem ar speciālām vajadzībām, kuri uzņemti vispārējās izglītības programmā, nodrošina izglītības iestāde. Izglītības iestāde katram uzņemtam izglītojamajam ar speciālām vajadzībām izstrādā **individuālu izglītības programmas apguves plānu.**

Valsts izglītības
satura centrs

Ministru kabineta noteikumi Nr. 556 (19.11.2019.) Prasības vispārējās izglītības iestādēm, lai to īstenotajās izglītības programmās uzņemtu izglītojamos ar speciālām vajadzībām

4. Izglītojamiem, kuriem nav pedagoģiski medicīniskās komisijas atzinuma, bet kuriem **konstatētas attīstības vai mācīšanās grūtības**, izglītības iestādes atbalsta speciālisti (izglītības vai klīniskais psihologs, logopēds, skolotājs logopēds vai speciālais pedagogs), pamatojoties uz pilngadīga izglītojamā, nepilngadīga izglītojamā vecāku, bāriņtiesas iecelto aizbildņu vai aizgādņu) iesniegumu, veic pedagoģisko vai psiholoģisko novērtējumu un sniedz atzinumu.

Atzinumā norāda ieteicamos atbalsta pasākumus atbilstoši šo noteikumu 1.pielikumam **vai citus** izglītojamam piemērotus pasākumus.

Valsts izglītības
satura centrs

Mācīšanās traucējumu (MT) pazīmes pirmsskolas vecumā

- bērns vēlu sāk runāt
- nepareiza skaņu izruna
- vārdu krājums pieaug lēnāk kā vienaudžiem
- grūtības apgūt burtus un/vai ciparus
- grūtības apgūt secību (skaitļi, nedēļas dienas, mēneši)
- grūtības koncentrēt uzmanību
- apgrūtināta saskarsme ar vienaudžiem
 - + kādam no radniekiem anamnēzē ir bijuši MT

Lūdzam sniegt atzinumu par atbalsta pasākumiem iespējami savlaicīgi, jo mācīšanās traucējumi (pirmskolā – jaukti attīstības traucējumi) ir agrīns traucējums.

Valsts izglītības
satura centrs

Pirmsskolas izglītības iestādēm sniedz atbalstu

- Izglītības pārvalžu/nodaļu atbalsta speciālisti;
- Sociālo dienestu atbalsta speciālisti;
- Pirmsskolas izglītības konsultatīvie centri (VIL 24.pants);
- Iekļaujošās izglītības atbalsta centri;
- Speciālās izglītības attīstības – attīstības centri.

Ja pirmsskolas izglītības iestādes vadītājam ir grūtības nodrošināt nepieciešamo atbalsta speciālista konsultāciju, nekavējoties jāgriežas pie izglītības iestādes dibinātāja un jāmeklē risinājums.

Valsts izglītības
satura centrs

Ministru kabineta noteikumi Nr. 556 (19.11.2019.) Prasības vispārējās izglītības iestādēm, lai to īstenotajās izglītības programmās uzņemtu izglītojamos ar speciālām vajadzībām

7. Izglītības iestādes vadītājs apstiprina izglītojamo **speciālo vajadzību noteikšanas kārtību**, kā arī **individuālā izglītības programmas apguves plāna izstrādes un īstenošanas kārtību**, nosakot katras plāna īstenošanā iesaistītās personas pienākumus un atbildību un par plāna īstenošanu atbildīgo pedagogu.

8. Plāna īstenošanas gaitu **ne retāk kā divas reizes mācību gada laikā** kopīgi izvērtē izglītojamais, izglītojamā likumiskie pārstāvji un plāna īstenošanā iesaistītie pedagogi.

Valsts izglītības
satura centrs

Ministru kabineta noteikumi Nr. 11 (11.01.2022.) Kārtība, kādā izglītojamie tiek uzņemti vispārējās izglītības programmās un atskaitīti no tām, kā arī obligātās prasības izglītojamo pārceļšanai nākamajā klasē

18. Izglītojamo ar speciālām vajadzībām uzņem vispārizglītojošajā klasē (grupā), un izglītības iestāde nodrošina, **ka vienā klasē (grupā) tiek integrēti (iekļauti), ieskaitot attiecīgo izglītojamo, kopumā ne vairāk kā četri izglītojamie ar speciālām vajadzībām**, no kuriem ne vairāk kā viens izglītojamais ir ar garīgās attīstības traucējumiem vai ne vairāk kā viens izglītojamais ir ar smagiem garīgās attīstības traucējumiem vai vairākiem smagiem attīstības traucējumiem.

Valsts izglītības
satura centrs

**Ministru kabineta noteikumi Nr. 11 (11.01.2022.)
Kārtība, kādā izglītojamie tiek uzņemti vispārējās izglītības
programmās un atskaitīti no tām, kā arī obligātās prasības
izglītojamo pārceļšanai nākamajā klasē**

27. Izglītojamo, kurš apgūst speciālās pamatizglītības programmu izglītojamiem ar garīgās attīstības traucējumiem vai speciālās pamatizglītības programmu izglītojamiem ar smagiem garīgās attīstības traucējumiem vai vairākiem smagiem attīstības traucējumiem, nākamajā klasē **pārceļ bez nosacījumiem.**

Valsts izglītības
satura centrs

Ministru kabineta noteikumi Nr.1338 (24.11.2009.) Kārtība, kādā nodrošināma izglītojamo drošība izglītības iestādēs un to organizētajos pasākumos

II¹. Vadītāja rīcība, ja izglītojamais apdraud savu vai citu personu drošību, veselību vai dzīvību

5.¹ Ja izglītojamais izglītības iestādē apdraud savu vai citu personu drošību, veselību vai dzīvību:

5.¹¹. pedagogs informē vadītāju par izglītojamā uzvedību;

5.¹ 2. vadītājs nodrošina izglītojamam, kurš apdraud savu vai citu personu drošību, veselību vai dzīvību, mācības citā telpā sociālā pedagoga, izglītības psihologa vai cita pedagoga klātbūtnē. Mācības citā telpā var ilgt no vienas mācību stundas līdz mācību dienas beigām;

5.¹ 3. vadītājs rakstiski (papīra vai elektroniska dokumenta formā) nosūta izglītojamā vecākiem informāciju par izglītojamā uzvedību un nepieciešamo vecāku sadarbību ar izglītības iestādi;

5.¹ 4. vadītājs rīkojumā nosaka **atbalsta personāla pienākumus**, lai veicinātu turpmāko sadarbību ar izglītojamo un vecākiem un izstrādātu atbalsta pasākumus atbilstoši izglītojamā vajadzībām un situācijai;

Valsts izglītības
satura centrs

Ministru kabineta noteikumi Nr.1338 (24.11.2009.) Kārtība, kādā nodrošināma izglītojamo drošība izglītības iestādēs un to organizētajos pasākumos

5.¹ 5. vadītājam ir tiesības pieaicināt nepieciešamos speciālistus, lai nodrošinātu uzlabojumus izglītojamā uzvedībā un mācībās;

5.¹ 6. attiecīgā pašvaldība nodrošina atbalsta personāla pakalpojumus, ja izglītības iestādē nav šādu speciālistu.

5.² Ja izglītojamā uzvedībā nav uzlabojumu un vecāki nevēlas sadarboties ar izglītības iestādi, bet situācijas risināšanā vēlas iesaistīt citus speciālistus, vadītājs šo informāciju nosūta attiecīgajai pašvaldībai.

5.³ Ja ir saņemta šo noteikumu 5.² punktā minētā informācija, pašvaldība ir tiesīga sasaukt **starpinstitūciju sanāksmi**, kas lemj par turpmākajiem atbalsta pasākumiem izglītojamam. Sanāksmē pieaicina izglītības iestādes atbildīgos speciālistus, izglītojamā vecākus, pašvaldības izglītības speciālistu vai pārstāvjus no attiecīgās pašvaldības izglītības pārvaldes, sociālā dienesta, bāriņtiesas, Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijas un citus speciālistus.

Valsts izglītības
satura centrs

Atbalsta komandas darbība

https://registri.visc.gov.lv/specizglitiba/dokumenti/metmat/atb_komandas_organizacija.pdf

- Administrācijas pārstāvis
- Psihologs
- Speciālais pedagogs
- Logopēds
- Sociālais pedagogs
- Medicīnas darbinieks
- *Pedagoga palīgs/Skolotāja palīgs/Asistents*
- *Vecāki*
- *Skolotājs*

Varētu būt arī citi pedagogi un speciālisti. BET – ko darīt, ja šādu speciālistu nav?

Valsts izglītības
satura centrs

Atbalsta komandas darbība

Svarīgi – vienotas prasības

Starp vecākiem

Starp vecākiem un pedagogiem

Starp dažādiem pedagogiem

Atkarībā no citām kategorijām

Te būtu nozīmīga atbalsta komandas speciālistu un administrācijas sadarbība – izrunāt aktuālos jautājumus un vienoties par to turpmāko rīcību.

Valsts izglītības
satura centrs

Atbalsta komandas darba būtība – pozitīva sadarbība

- Sadarbojas, sniedz viens otram nepieciešamo informāciju un rekomendācijas izglītības procesa organizēšanā.
- Sagatavo rakstisku atzinumu atbilstoši savai kompetencei, ja izglītojamais apmeklēs pedagoģiski medicīnisko komisiju vai citas nepieciešamības gadījumā.
- Sadarbojas ar pedagoģiski medicīnisko komisiju, ģimenes ārstiem, Bērnu tiesību aizsardzības institūcijām, policiju un citām organizācijām. Skolas un pirmsskolas sadarbība.
- Piedalās individuālo izglītības programmas apguves plānu un mācību sasniegumu attīstības dinamikas izvērtēšanā.
- Izpilda skolas administrācijas rīkojumus, kārtu dokumentāciju vai sniedz ziņas institūcijām, ja tas nepieciešams bērna izglītībai.

Valsts izglītības
satura centrs

Pedagoģiski medicīniskās komisijas apmeklējušo izglītojamo skaits sadalījumā pēc mācību valodas

Gads	Latviešu mācību valoda	Mazākumtautību mācību valoda	Kopā
2021.	4124	1566 (27%)	5690
2020.	3918	1699 (30%)	5617
2019.	4932	2117 (30%)	7049
2018.	4699	2205 (31%)	6904
2017.	4851	2290 (32%)	7141

Pēdējo divu gadu izglītojamo skaita samazinājums saistīts ar epidemioloģiskās drošības nosacījumu ievērošanu komisiju darbā.

Valsts izglītības
satura centrs

Pedagoģiski medicīniskās komisijas apmeklējušo izglītojamo skaits sadalījumā pa klasēm (2017.un 2021.gads)

Klase/vecums	2017.gads	2021.gads
Pirmsskola 1-4 gadi	1852	1564
Pirmsskola 5-6 gadi	1245	1367
Pirmsskola 7-8 gadi	527	528
<i>nav</i>	126	3
1	612	463
2	496	370
3	376	306
4	428	365
5	194	109
6	298	144
7	308	153
8	282	120
9	195	104

Valsts izglītības
satura centrs

Atbalsta materiāli

<https://www.visc.gov.lv>

Speciālā izglītība/Metodiskie materiāli

Metodiskie materiāli

▶ Atskaņot tekstu

Publicēts: 25.06.2020.

VISC izstrādātie metodiskie materiāli

Skatīt vairāk →

Starptautiskā pieredze

Skatīt vairāk →

Sadarbības partneru izstrādātie metodiskie materiāli

Skatīt vairāk →

ESF projekta "Izglītojamo ar funkcionāliem traucējumiem atbalsta sistēmas izveide" sagatavotie metodiskie materiāli

Lūdzam ņemt vērā, ka šie materiāli izveidoti 2011.- 2013.gadā, līdz ar to tajos minētā informācija par normatīvo regulējumu, kā arī atsevišķi citi jautājumi neatbilst šobrīd spēkā esošajiem tiesību aktiem.

Skatīt vairāk →

Valsts izglītības
satura centrs

Speciālās izglītības nodaļas organizētie tiešsaistes semināri

<https://www.visc.gov.lv/lv/jaunumi?category%5B90%5D=90>

Tiešsaistes seminārs: "Pozitīvas komunikācijas veicināšana bērnu ar speciālām vajadzībām iekļaušanā pirmsskolā"

Valsts izglītības satura centra Speciālās izglītības nodaļa sadarbībā ar Daugavpils pilsētas 32. pirmsskolas izglītības iestādi šī gada 27. aprīlī plkst.13.30 organizē tiešsaistes semināru ...

13.04.2022.

Speciālā izglītība

Tiešsaistes seminārs "Bērns ar speciālām vajadzībām pirmsskolas izglītības iestādē"

Aprīļa mēnesī VISC Speciālās izglītības nodaļa organizēs divus tiešsaistes seminārus, kuri būs veltīti bērnu ar speciālām vajadzībām atbalstam pirmsskolas izglītības iestādēs. Šī gada 20.aprīlī...

07.04.2022.

Speciālā izglītība

VISC mājas lapas sadaļā *Speciālā izglītība* ir pieejami visu tiešsaistes semināru ieraksti un prezentācijas, kā arī infografikas.

Valsts izglītības
satura centrs

Jauna digitāla platforma no 3.jūnija

<https://veselapasaule.lv>

Bērnu klīniskā
universitātes
slimnīca

Drīzumā šeit būs pieejama Bērnu klīniskās universitātes slimnīcas speciālistu sagatavota uzticama informācija par bērnu veselības aprūpi, profilaksi un veselīgu dzīvesveidu jauniešiem.

Uz tikšanos jau pavisam drīz!

Valsts izglītības
satura centrs

Kors Meijers, Eiropas speciālās izglītības aģentūras direktors “Skolotāju izglītība iekļaušanai Eiropas valstīs – izaicinājumi un iespējas”, 2011., Odense, Dānija

„Mēs varam runāt par iekļaušanu daudzos līmeņos: konceptuālā līmenī, politikas līmenī, normatīvu un pētījumu līmenī, bet galu galā, **tas ir skolotājs**, kuram ir jātiek galā ar dažādiem skolēniem vienā klasē! **Tas ir skolotājs**, kurš īsteno iekļaujošas izglītības principus. Ja skolotājs nespēj mācīt dažādus skolēnus vispārīzglītojošā klasē, tad visas labās iekļaujošas izglītības idejas ir nekam nederīgas...”

Valsts izglītības
satura centrs

Paldies par uzmanību!

Anita Falka, anita.falka@visc.gov.lv
Tālrunis 67212240

02.06.2022., Koknese

